

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО

ДОКЛАД

**от инспекция на 119. Средно училище
„Академик Михаил Арнаудов“, град София,
община Столична, област София-град**

Съдържание:

I.	Контекст на инспектирането	стр. 3
	1. Портфолио на училището	стр. 3
	2. Използвани методи и осъществени дейности	стр. 4
	3. Оценка на областите на инспектиране	стр. 6
II.	Област „Образователен процес“: резултати, силни страни, насоки и препоръки за подобряване на качеството	стр. 6
III.	Област „Управление“: резултати, силни страни, насоки и препоръки за подобряване на качеството	стр. 20
IV.	Област „Институционална среда“: резултати, силни страни, насоки и препоръки за подобряване на качеството	стр. 29

I. Контекст на инспектирането

Докладът представя резултатите от проведената в периода 17 февруари 2023 г. – 22 март 2023 г. в 119. Средно училище „Академик Михаил Арнаудов“, град София, община Столична, област София-град (119. СУ „Акад. Михаил Арнаудов“, град София) инспекция. Инспекцията се извърши на основание Заповед № РД-28-27/06.02.2023 г. на директора на Националния инспекторат по образованието и при спазване изискванията на Наредба № 18 от 9 септември 2021 г. за инспектирането на детските градини и училищата, критериите и индикаторите за инспектиране. Целта на инспектирането е постигане на устойчивост на процесите за осигуряване на качеството на предоставяното образование за успешна реализация на учениците. Инспектирани бяха три области: „Образователен процес“, „Управление“ и „Институционална среда.

Инспектиращият екип е в състав: Румяна Гьорева – държавен инспектор в дирекция „Инспектиране“, ръководител, Виктория Виденова-Теленчева, Тодор Петков, Йорданка Дюлгерова, Виктория Василева и Галина Жишева – членове, външни инспектори. В инспекцията участва Гергана Недялкова – кандидат за външен инспектор, втора фаза на обучение.

1. Портфолио на училището:

Име на институцията	119. Средно училище „Академик Михаил Арнаудов“
Код по НЕИСПУО	2205119
Вид на институцията	неспециализирано / средно
Финансира се от	община
Директор	Диян Стаматов
Адрес	град София 1113, община Столична, район „Изгрев“, кв. „Изток“, ул. „Латинка“ № 11
Телефон	02/8720005
Електронна поща	info@119su.bg
Интернет страница	http://www.119su.bg

В 119. Средно училище „Академик Михаил Арнаудов“, град София се обучават 1 501 ученици, от които 1 496 в дневна форма на обучение, четирима на индивидуална форма (един по здравословни причини и трима със специални образователни потребности) и един, над 16 годишна възраст – в самостоятелна. Разпределени са в 58 паралелки, от тях 22 паралелки с 547

ученици в начален етап, 18 паралелки с 467 ученици в прогимназиален етап и 18 паралелки с 486 ученици в гимназиален етап. Целодневната организация на учебния ден е обезпечена със сформирани двадесет групи в начален етап на основното образование. Осигурява се профилирана подготовка по профил „Чужди езици“ в VIII^Г, IX^В, X^В, XI^Г и XII^Г класове, по профил „Хуманитарни науки“ в VIII^А, IX^А, X^А, XI^А и XII^А класове, по профил „Икономическо развитие“ в VIII^В клас, по профил „Природни науки“ в VIII^Б, IX^Б, X^Б, XI^Б и XII^Б класове и по профил „Софтуерни и хардуерни науки“ в XI^В и XII^В класове. В паралелките от гимназиален етап се осъществява интензивно изучаване на чужд език – руски език в профил „Чужди езици“ и английски език в останалите профили.

В училището се обучават тринадесет ученици със специални образователни потребности, един ученик с хронично заболяване, ученици от Украйна, Виетнам и Южна Корея.

За учебната 2022/2023 година педагогическият съвет е приел дневна, самостоятелна индивидуална и комбинирана форми на обучение.

Училището прилага иновативни елементи в организацията на обучението. Използва се модела 1:1, развиват се STEM умения чрез прилагане на LEGO@Education, кооперативно учене, проектно базирано обучение, екипна работа на учениците. Преподаватели от университети се привличат за участие в учебните часове.

Характеристиката на средата е благоприятна за развитието на 119. СУ „Акад. Михаил Арнаудов“, град София. Средният коефициент на образователен статус на семейството е 5,60, а на заетост на родителите – 5,76. Родителите активно работят съвместно с педагогическите специалисти в училището. Мотивират децата си за личностно развитие и усъвършенстване.

2. Използвани методи и осъществени дейности

При провеждането на инспекцията инспектиращият екип извърши проучване на училищни документи, анализ на въпросници, наблюдение на институционалната среда и посещение на учебни часове, проведени бяха срещи с представители на родителите, учениците, педагогическите специалисти, екипа за управление на училището. Екипът анализира получените данни, изготви цялостна независима оценка на качеството на образованието, предоставяно от 119. СУ „Акад. Михаил Арнаудов“, град София, определи силните страни, насоките за подобрене и препоръките за подобряване на качеството на образование във всяка област за инспектиране.

2.1.Подготвителен етап

В този етап на инспекцията инспектиращият екип проучи и анализира информацията от портфолиото, интернет страницата и документи на училището, както и резултатите от въпросниците към учениците, родителите, педагогическите специалисти. В Електронната

система за управление на инспектирането (ЕСУИ) са приложени всички документи, посочени в Указание „Готови за инспекция”. На интернет страницата на училището са публикувани необходимите документи съгласно Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), Наредба № 10 за организация на дейностите в училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование.

В ЕСУИ са налични, както следва: въпросник за учители – попълнен от 88 педагогически специалисти, 75,86% от общия брой; въпросник за родители – попълнен от 795 родители, 53,14% от общия брой; въпросник за ученици – попълнен от 547 ученици, 51,12% от общия брой. Създадена е добра организация за попълване на въпросниците.

2.2. Същински етап

В този етап на инспекцията се осъществи наблюдение на училището и на учебни часове. Проведоха се срещи с представители на родителите, учениците, педагогическите специалисти и екипа за управление.

На 10.03.2023 г. се извърши наблюдение на 119. СУ „Акад. Михаил Арнаудов“, град София чрез обход на помещенията и наблюдение на цялостната институционална среда. Училището разполага с една сграда и допълнителен корпус към нея. Материалната база е функционална с осигурени зони за спорт, хранене и библиотека.

При посещението на място в училището бяха наблюдавани двадесет и три учебни часа, които съставляват 39,66% от общия брой паралелки в училището (задължителни учебни часове по: български език и литература в VII и VIII клас, английски език в IX клас, руски език в X клас, математика в V клас, компютърно моделиране и информационни технологии в VI клас, информационни технологии в IX клас, история и цивилизации в V и VII клас, човекът и обществото в III клас, човекът и природата в IV клас, музика във II и VI клас, технологии и предприемачество и физическо възпитание и спорт в III клас; избираеми учебни часове: математика в X клас, информационни технологии в VII клас и философия в VIII клас; избираеми учебни часове по профилирана подготовка: писмено общуване, култура на мисленето многоклетъчна организация на биологичните системи в XI клас, индивидуално развитие и поведение на животните и методи за контрол и анализ на веществата в XII клас).

Структурираните срещи с педагогическите специалисти, родителите и учениците се проведоха в училището. На срещата с педагогическите специалисти присъстваха 14 педагогически специалисти – девет на длъжност „старши учител“, четирима на длъжност „учител“ и ресурсен учител, включително двамата председатели на синдикалните организации. В срещата с родителите взеха участие 16 родители на ученици от I-VIII клас, от които 7

представители на обществения съвет и двама членове на училищното настоятелство (четирима от присъстващите имат повече от едно дете, обучаващо се в училището). На срещата с учениците присъстваха 13 ученици (по двама ученици от V, VI, VII, IX и X клас и по един представител от VIII, XI и XII клас), 10 от които са представители на ученическия съвет. В срещата с екипа за управление взеха участие директорът на училището, четирима заместник-директори и главният счетоводител. Срещите протекоха в позитивна атмосфера, с активното участие на всички представители на целевите групи, което осигури възможност за набирането на достатъчно информация.

2.3. Заключителен етап

В този етап на инспекцията инспектиращият екип анализира получените данни от дейностите в подготвителния и същинския етап, съпостави ги с индикаторите за инспектиране и оцени качеството на предоставяното образование от 119. СУ „Акад. Михаил Арнаудов“, град София. Изготви цялостна независима оценка на качеството на образованието, определи силните страни, насоките за подобрене и препоръките за подобряване на качеството на образование във всяка област за инспектиране. Резултатите от инспекцията бяха обсъдени с директора на инспектираната институция.

3. Оценки на областите за инспектиране

Област за инспектиране	Качествена оценка
„Образователен процес“	<i>Много добра (85%)</i>
„Управление“	<i>Много добра (94,44%)</i>
„Институционална среда	<i>Много добра (90,28%)</i>

II. Област „Образователен процес“: резултати, силни страни, насоки и препоръки за подобряване на качеството на предоставяното образование

1. Резултати

Критерият „Ефективност на взаимодействието в процеса на обучението“ получава 11 от максималните 12 точки. Планираните цели в учебните часове са ясни, имат практическа насоченост, съответстват на очакваните резултати и са ориентирани към придобиване на умения (затвърждаване на придобити знания за команди в скриптов език Python, събитията довели до възстановяването на България по времето на Асеновци, значението на рекламата за производителите и потребителите, умения за разграничаване на гръбначни и безгръбначни животни, надграждане на знания за тригонометричните функции и тригонометричните отношения в правоъгълен триъгълник, за създаване и модифициране на шаблони и изработване

на документи по шаблон, разпознаване на музикални инструменти и изпълнение на танцова дейност, различаване на вродено от придобито поведение, умения за общуване и предотвратяване на конфликти, умения за използване на чужд език в казуса пари и ценности, засягащи бъдещето на страната, знания за светът в едно семейство и др.). Наблюдава се логическа и обоснована последователност на задачи и дейности и ефективно разпределение на времето за реализиране на целите. Планирани са традиционни и иновативни методи на преподаване и техники за учене (беседа, обяснение, демонстрация, дискусия и вземане на решения, работни листове в classroom, мозъчна атака, екипна работа, презентации, електронен учебник, работа с онлайн образователни материали, самостоятелна работа, синтезиране и анализиране на данни, учене чрез действие и др.). Използваните технологии, техники, методи и средства допринасят за осмисляне на новото учебно съдържание, за затвърждаване на наученото и придобиване на умения и мотивиране на учениците. В четиринадесет от наблюдаваните часове са предвидени методи за проследяване на постиженията на учениците, които включват оценяване на индивидуални и екипни задачи и самооценяване. В седемнадесет от учебните часове е планирано използването на връзки между учебни предмети, които допринасят за прилагане на новото учебно съдържание и формиране на ключови компетентности (с математика, човекът и природата и английски език по компютърно моделиране и информационни технологии; с изобразително изкуство и български език и литература по история и цивилизации; с български език и литература, математика и изобразително изкуство по технологии и предприемачество; с български език и литература и изобразително изкуство по човекът и природата; с физика и астрономия в часа по математика; с история и цивилизация по методи за контрол и анализ на веществата; с математика, човекът и природата и физика и астрономия по информационни технологии; с литература и история и цивилизации по култура на мисленето и т.н.). Интегрираното междупредметно взаимодействие между педагогическите специалисти се осъществява на ниво методическо обединение. Организацията на физическата среда съответства на дейностите и очакваните резултати, като използваните дидактически материали, електронни учебни ресурси и демонстрации са видими за всички ученици (презентации, схеми, диаграми, експерименти, видеоурок и др.). В четири от учебните часове всеки ученик има обособено работно място с Chromebook за прилагане на модела 1:1. Физическата среда в класната стая е трансформирана за екипна работа в осем от часовете, а в часа по култура на мисленето пространството е оформено за провеждане на дискусия според ролите и функциите на участниците. Учителите координират и контролират дейностите в учебните часове, умело прилагат умения за комуникация, създават позитивна и подкрепяща среда, окуражават учениците да изказват мнение, а те демонстрират поведенческа ангажираност

и самодисциплина и изградени навици за поведение в час. Изградени са много добри взаимоотношения и доверие между учителите и учениците. Учениците работят по едни и същи индивидуални или различни групови задачи. Учителите се съобразяват със специфичните им възможности и потребности, насърчават ги за активно участие и подпомагат по-неуверените с уточняващи въпроси. Не във всички учебни часове са изпълнени компетентностите за планиране на учебния час, съобразно Приложение № 2 към чл. 42, ал. 2, т. 1 на Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

Критерият „Компетентностен подход в процеса на обучение“ е оценен с 13 точки от максималните 16 точки. В учебните часове и извън тях учениците демонстрират формирана езикова култура, която позволява пълноценна комуникация. В шестнадесет от учебните часове се прилагат дигитални ресурси при реализиране на образователните цели (попълване на работни листове, използване на система за компютърна текстообработка за съставяне на шаблони и решаване на задачи в Chromebook след демонстрация от учителя с помощта на графичен таблет и мултимедиен проектор; съставяне на линеен, разклонен и цикличен програмен алгоритъм чрез използване на скриптов програмен език; представяне на нови знания от ученици и учители с презентации; използване на електронен учебник; провеждане на игри и кратки тестове и др.). В десет от часовете се предоставя възможност на учениците да работят с дигитални ресурси, а в останалите учителите използват информационните и комуникационни технологии за представяне на ново образователно съдържание, визуализиране на процеси и явления, представяне на исторически обекти чрез видеоматериали. Подходите и техниките на преподаване подпомагат мотивираното и активно участие на учениците в часовете. Те демонстрират умения за търсене, намиране, обработване и оценяване достоверността на информация и данни в дигитална среда и създаване на дигитално съдържание (създаване на програма за преобразуване на температура по Целзий в температура по Фаренхайт и съобщения при определена температура; извличане на информация от изображения и достигане до извод за спецификата на формите на предметите от изучаваните съкровища; съставяне на линеен, разклонен и цикличен програмен алгоритъм; проект за проучване на проблеми за семейството и предлагане на решения за разрешаването им; създаване на схеми и вериги на трите вида рибонуклеинови киселини от обработена и обобщена информация от интернет; съставяне на задачи с проценти въз основа на проучени от дигитални ресурси таблици и диаграми; проучване на шаблони и съставяне на документи по избор и поздравителни картички; проучване на статистика за дискриминация в професионално отношение спрямо жените, видеоурок за извличане на информация на парите и ценностната

система и др.). В учебните часове се използват традиционни (беседа, разказ, обсъждане, упражнение) и/или иновативни методи (проектно-базирано обучение, дискусия, игра, дигиталното пространство за представяне на образователното съдържание и за работа по поставени задачи) според поставените цели за часа. Прилага се игра на асоциации за по-лесното усвояване на групирането на обекти по зададени признаци. Създават се текстове по предварително зададени компоненти. Провеждат се дискусии по предварително избрано тематично поле чрез активна комуникация между два отбора, които трябва да вземат решение по определен въпрос. Демонстрират се химични реакции за провеждане на качествен анализ. В срещата учениците разказват за реализирани проекти в учебните часове по български език и литература за боговете и празниците, по математика за изработване на фигури, демонстриращи дробни, по биология и здравно образование за създаване на макети на цветя и на хромозома, по физика и астрономия на електрически вериги и др. Ученици от XI клас са драматизирали изучаваният разказ на Станислав Стратиев „Балкански синдром“, в VIII клас са заснели филм за значими културно-исторически сгради в София, по химия и опазване на околната среда са изготвили постер за пеперудения грах, както и презентации за шоколада, представени пред ученици от III и IV клас. В срещата педагогическите специалисти посочват прилагането на сугестопедията като метод на обучение по български език и математика в I клас, за което са преминали специализирано обучение. Използваните дидактически материали са работни листове, електронен учебник, изображения на обекти, явления и процеси, рекламни брошури, създадени от ученици, скали за измерване на температура, диаграми, таблици, периодична система, таблица за разтворимост на веществата. В учебните часове учениците прилагат готови модели или алгоритми, които развиват логическото, творческото и практически насоченото им мислене (за провеждане на дискусия, организиране и интерпретиране на данни, включване на понятия в схеми, оценка и самооценка на представен проект по дадени критерии, даване на примери по представен модел за разрешаване на конфликт, откриване на сходство и аналогия в исторически обекти и поведение на животните, изпълнение на съпровод на песента „Щъркел и деца“ по модел на зададена схема за ритмуване, оцветяване на съседни държави и моретата в съответните посоки с определени цветове). Във всички учебни часове се търсят и установяват причинно-следствени връзки между изучаваните явления и процеси (постигане на резултати като следствие от правилното или неправилното изпълнение на команди; анализ на логически връзки между понятия и исторически процеси; връзки между белези и характеристики на група животни; аргументиране на избора на решение въз основа на изпълнена задача; връзки между стимул и поведение; осмисляне на поведението и разбиране на чувствата на участниците в конфликти;

връзката на структурата на тракийското общество с откритите съкровища; бит на двуезичните семейства; мястото на парите и ценностите в бъдещия живот на всеки човек; причини за свързването на рибонуклеинови киселини). Учителите предоставят възможност на учениците да проявяват инициативност и развиват предприемаческа компетентност (представят презентация, проект на сайт на туристическа агенция). Учениците в срещата споделят, че се чувстват свободни да задават въпроси към учителите, предоставя им се възможност да изразяват себе си. В клуб по дебати „Бест“ целенасочено се развива творческото и критичното им мислене, уменията за общуване и за публично изразяване, както и чуждоезиковите им умения, тъй като заниманията са на английски език. Посещават театрални постановки и след това коментират, което провокира интереса им към творбата ги насърчава да я прочетат. Учителите подпомагат реализирането на техни идеи (подготовка на вестник „Светът на 119. СУ“, чийто първи брой ще излезе през месец май). Обучението е практически насочено и теоретичните знания се обясняват и свързват с примери от различни ситуации в ежедневието (приложение на химични вещества в медицината и ежедневието; влияние на химични вещества върху здравето; създаване на умения за редактиране на текст; придобиване на добра физическа култура и координация на движенията; развиване на умения за презентирание и аргументиране на позиция; разсъждения на тема „Градът като двигател на промените“ за промените в столицата, значението на рекламата за производителите и потребителите, умения за определяне на ритъма на музикално произведение, разпознаване на музикални инструменти и формиране на танцови умения; разглеждане на проблемите между родители и деца въз основа на примери от живота в България и Европейския съюз). За домашна работа се поставят творчески и проектни задачи – индивидуални и екипни. Учениците в срещата споделят, че изследователската дейност по химия и опазване на околната среда и физика и астрономия при провеждани часове извън класната стая, освен в училище, провокира интересът им и улеснява ученето, тъй като им предоставят възможност сами да изучават обекти, процеси и явления. Въпреки отчетената от инспектиращия екип висока степен на изпълнение на прилагането на иновативни подходи, техники, технологии и методи и дейностите в часовете за придобиване на STEM-умения, изграждане на предприемаческа компетентност и практическа насоченост на обучението, учениците в попълнените анкети ги оценяват с добра степен на изпълнение от 67%. Получената обобщена оценка от наблюдаваните часове показва по-ниска степен на изпълнение на формирането на дигитални компетентности у учениците, което съвпада с мнението на учениците в попълнените въпросници.

Критерият „Компетентностен подход при възпитанието и социализацията на учениците“ е оценен с 18 точки от максималните 20. Учениците са мотивирани за активно

участие в образователния процес и за придобиване на необходимите знания и умения. Използват разнообразни стратегии за самостоятелно и екипно учене – упражнения, демонстрации, конструиране и моделиране (изработват рекламни брошури като сами в екипа избират технологията и тематиката на разработване на рекламна брошура: форма, размери, съдържание, надписи, послания, стока, услуга, обект), работа в групи, мисловни карти, творчески решения с прилагане на модела 1:1, въпроси и отговори, анализ на информация. Учат се от грешките си, допуснати в реализирането на част от екипните задачи и ги осмислят. Учителите ги подпомагат в прилагането на различни начини за самостоятелно учене и рефлексивно на цели при изпълнение на образователни задачи, учат ги да използват силните си страни, да управляват ефективно времето си и да избират успешни за тях стратегии и стилове за учене. Новото знание се формира въз основа на минал опит и активно участие на учениците. Те демонстрират умения за самостоятелно учене и за използване на информация от различни източници (извличат информация от учебник, учебна тетрадка, географски и исторически карти, презентации, електронни формули и таблици, анализ на текст, таблица за разтворимост, илюстративен материал – картина на Гюдженов и др.). Учениците в проведената среща с тях посочват, че се прилага моделът на обърната класна стая, като за самоподготовката си активно използват училищната библиотека, учебници и учебни помагала, както и достъпа до учебни материали и задачи, предназначени за класа в устройствата Chromebook. В попълнените анкети потвърждават, че търсят информация от различни източници, която представят в часовете, а учителите дават обратна връзка за изпълнението на поставените задачи. В единадесет от учебните часове се наблюдава екипна работа на учениците (съвместно разрешаване на казуси, дискусии, разработване на проекти, изготвяне на брошури, анализ на информация от таблица, схема на транслация и др.). Представят работата си чрез презентации или устно защитаване на проблемни ситуации, а в един от часовете предлагат решения по поставени задачи за домашна работа. Обобщените резултати от анкетите на учениците показват 74% степен на изпълнение на развиването на умения за екипна работа. В проведената среща с тях дават примери за работа в екипи в часовете по английски език, руски език, човекът и обществото, история и цивилизации, философия, физика и астрономия, биология и здравно образование, химия и опазване на околната среда, човекът и природата, изобразително изкуство. Учениците демонстрират умения за самооценка, самокритичност и самоусъвършенстване в шестнадесет от часовете, като изразяват отношение към урока, посочват срещнати трудности и грешки, оценяват създадени текстове на своите съученици и собствените, прилагат предварително определени критерии за оценка, проверяват решения на задачи чрез размяна на тетрадки. Формирането и развиването на

демократична култура в училището се осъществява съгласно дейностите в Програмата за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование. В часа на класа всяка седмица класните ръководители поставят на обсъждане различна тема за правата на човека, патриотичното възпитание, толерантността и интеркултурния диалог, посочено в срещата с ученици. Споделят, че такива теми се разискват и в учебните часове по български език и литература, английски и руски език, гражданско образование, философия, география и икономика. Изучават се празниците на християните, мюсюлманите и католиците. Запознават се с културата на различни народи и тяхната образователна система чрез мобилности по проект “Еразъм+”. Честват се национални празници, бележити дати, традиции, които водят до формиране на социална активност на учениците и толерантност към различните етноси и религии. Ученик от Южна Корея печели училищния конкурс „Васил Левски в съвременното изкуство“. Здравословният начин на живот и здравното образование са застъпени в извънкласните дейности. Обучени ученици от гимназиален етап провеждат уроци сред прогимназиален и гимназиален етап във връзка със сексуалното поведение. Организира се „Седмица на здравето“, в която учениците сами приготвят здравословна храна. Примери за инициативата дават родителите в срещата и разказват, че учениците от втори клас след наблюдение на хранителния режим през деня, изготвят хранителна пирамида, говорят и дискутират за здравословното хранене и приготвят любими здравословни храни, взети от книги за храненето по инициативата „Рецептите на баба“. Педагогическият съветник провежда специализирани часове по темата „Вкусно и полезно“. Училището е част от европейската мрежа „Училища за здраве в Европа“, в която обменят опит по развиване на политиките за здраве с други институции. През месец ноември 2022 година ученици от гимназиален етап са участвали в Младежки форум Voice it 2022 г. за психичното здраве на учениците, където са имали възможност да споделят идеите си и да зададат въпроси към политиките. През 2022 година по инициатива на неправителствената организация „Зелени Балкани“ е проведена онлайн викторина „Лешоядите – санитарите на природата“ в прогимназиален етап. Ученици от гимназиален етап са участвали в STEM конференция, организирана от Министерство на образованието и науката на тема „В името на природата – и аз участвам“. В училището се организират спортни дейности, които често са по предложение на учениците, както и екскурзии и походи сред природата, зелени и бели училища, „Седмица на спорта“. Провежда се сутрешна гимнастика за учениците от начален етап. Родителите инициират съвместни спортни дейности с учениците (турнири по футбол, волейбол, баскетбол, джудо, стрийтбол и др.) и участват в тях, а училищното настоятелство осигурява награди. В срещата изразяват удовлетвореност от включването на децата си в спортни секции и клубове (клуб по танци „Хип-

хоп“, клуб по джудо), провеждането на проектно-базирани уроци и участието на учениците в проекти (проект „Зелена София“), дейностите, свързани с опазване на околната среда (експерименти по проект „Бурканът с боклука“; изготвяне на презентация за замърсяването на въздуха от ученици от VIII клас), засаждането на цветя и дръвчета по случай деня на земята и за деня на гората. Не във всички учебни часове се наблюдава екипна работа на учениците, както и формиране и развиване на умения за самооценка, самокритичност и самоусъвършенстване, което е отчетено с добра степен на изпълнение от учениците и инспектиращият екип.

Критерият „Осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“ е оценен с 11 от максималните 12 точки. В училището се осъществява обща и допълнителна подкрепа. Сформиран е екип с координатор заместник-директор. Осигурено е допълнително консултиране по учебни предмети, за което е наличен график. Учениците се възползват от консултациите когато са пропуснали учебно съдържание или желаят да надградят знания, споделено в срещата с тях. Дейностите по интереси през учебната 2022/2023 година са организирани в 19 групи и обхващат 68% от общия годишен брой часове за организирани занимания по интереси в училището по тематичните направления „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“ и „Технологии“. Проучват се желанията на учениците. Организирани са и групи по Национална програма “Заедно в изкуството и спорта” (танцова група, вокална група, театрална група, отбори по баскетбол, футбол, волейбол). В срещата с ученици и педагогически специалисти се посочват като предпочитани от учениците клубовете „Дигитална креативност“, „Компютърът – моят приятел“, „Нещо повече от пари“, клубът по география и икономика, физика и астрономия и др. Организират се представителни изяви (спектакъл на ученици от II клас на тема „Коледа – свята нощ“ за представяне на християнските празници; посещения в Народното събрание, което провокира учениците да се интересуват от политология и международни отношения; подготвени проекти в клуба по физика и астрономия се представят на учениците от прогимназиалният етап). В началото на учебната година ученици от трите етапа на образование съвместно участват в кампанията „В училище – уютно и безопасно, точно както у дома!“. През втори срок на всяка учебна година по график се осъществява кариерно ориентиране с ученици от VII клас. Провеждат се дейности, целящи информирането на учениците относно възможностите, предстоящи след завършване на основно образование, прилагат се техники и тестове за диагностициране на интересите и способностите им, които да подпомогнат избора на профили, специалности и професии за продължаване на образованието (заимствани от реализираните проекти „Drop in“ и „Reform“). В XI и XII клас се осъществява групово кариерно консултиране, а при заявено желание и индивидуално, като се използват специализирани тестове,

упражнения и техники, чрез които всеки ученик открива своите умения, ценности и интереси, научава повече за пазара на труда и възможностите за продължаване на образованието във висши училища в България и чужбина. Учениците от XI клас са посетили „Базар на професиите“ в София Тех Парк, където са се срещнали с компании и професионалисти от различни сфери. По предложение на училището и с подкрепата на район „Изгрев“ е проведена инициативата „Изложение на столичните университети“, по време на която учениците от XI и XII клас са получили информация за условията за кандидатстване в различните столични университети. Запознаване с възможностите за кариерно развитие се осъществява и от представители на Leader Academy в часа на класа. Ученици от XI клас са се запознали с характерни професии при посещение във Военно-медицинска академия и участие в инициативата на летище София „Училище за авиация“. През месец декември 2022 година второкласници са посетили bTV, където са получили информация за създаването на новините и воденето на новинарска емисия. Родители на ученици представят своите професии в часа на класа. В попълнените анкети част от учениците посочват, че всички класове чрез беседи/презентации се запознават с различни професии, а друга част са на мнение, че кариерно ориентиране се осъществява епизодично или за определени ученици и класове. В рамките на общата подкрепа се организира допълнителното обучение от 108 учебни часа годишно и консултации по учебни предмети извън редовните учебни часове за ученици от Украйна, за които българският език не е майчин, а по време на лятната ваканция им се предлагат курсове за ограмотяване, които нямат задължителен характер. В училището се осъществява логопедична подкрепа на учениците, като се използва логопед от друго училище. Провежда се диагностика на комуникативните нарушения и терапевтична дейност при установени индикации за комуникативни нарушения. Логопедът участва и в оценяване на необходимостта от подкрепа на ученици със специални образователни потребности. Допълнителна подкрепа чрез сформирани екипи в училището се осигурява за 13 ученици (8 в начален етап, трима в прогимназиален етап и двама от VIII клас), като на шест от тях е предоставена краткосрочна, а на останалите седем – дългосрочна подкрепа. Трима от тях, както и ученик от V клас с хронично заболяване, се обучават по индивидуални учебни планове. Педагогическите специалисти работят екипно за осигуряване на подкрепа на личностното развитие на учениците. Разработва се план за подкрепа на съответния ученик, създават се екипи за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа, провеждат се екипни срещи, в които активно се включват и родителите, четирима от които или представители на семействата са асистенти на децата си и ги придружават в училище. В институцията се обучават ученици с изявени дарби в областта на руския език, които учителите подпомагат и консултират допълнително за участие в

олимпиадата по руски език с използване на възможностите на Националната програма „Ученически олимпиади и състезания“, Модул 2 „Осигуряване на обучение на таланти ученици за участие в ученическите олимпиади“. Отговорите на родителите във въпросниците показват недостатъчно разбиране на процеса на осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците. Във въпросниците поставят добра оценка на индикатора, който проследява ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие в предучилищното образование, каквото не се осъществява в училището, но ниска на осигурената обща подкрепа. Запознати са с провеждането на логопедична диагностика, но не и с допълнително обучение по български език, като дават противоречиви отговори, повечето от които са, че техните деца нямат такава необходимост, поради което не са запознати. В срещата разказват за оказвана допълнителна подкрепа на ученици със специални образователни потребности, както и че учениците са толерантни към тях и ги приемат като част от общността в паралелката. В училището е изградена система за поощряване и мотивиране на учениците. Материалните и моралните награди на учители и ученици са регламентирани в чл. 44, т. 18 и чл. 53, т. 10 от Правилника за дейността на училището. Утвърдени са вътрешни правила за отпускане на стипендии на учениците след завършено основно образование. Предоставени са стипендии с източник на финансиране бюджета на училището, от Министерството на образованието и науката и от Столична община. През учебната 2021/2022 година стипендии за постигнати образователни резултати са получили 101 ученици, за подпомагане на достъпа до образование – 12 ученици и от 13 ученици с един родител. В настоящата учебна година стипендии са получили 121 ученици или 24,95% от имащите право, съответно 96 ученици за постигнати образователни резултати, 8 ученици за подпомагане на достъпа до образование и 17 ученици с един и ли без родители. Делът на материалните награди на учениците е 3,25%, а на моралните 1,2%. Осигуряването на обща подкрепа за личностно развитие на учениците получава добра оценка поради ниска степен на изпълнение от 54%, получена от отговорите на родителите във въпросниците.

Критерият „Компетентностен подход в процеса на оценяване“ е оценен с 9 точки от максималните 12. Учителите оценяват учениците чрез писмени и устни, индивидуални и групови изпитвания, които включват контролни и класни работи, практически дейности, тестове и проектни задания. На училищно ниво, в края на учебната година, се организира оценяване за учениците от VIII клас за установяване на успеваемостта по чужд език. През учебната 2021/2022 година учениците от IX клас са участвали във външно оценяване, организирано от Центъра за оценяване в предучилищното и училищното образование (тестове за функционална грамотност на PISA), за което към момента не е дадена обратна връзка. В началото на учебната година с

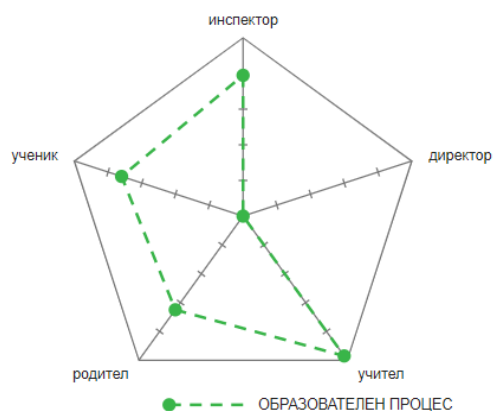
текущо изпитване се установява входното равнище на учениците по учебни предмети или модули, които са изучавали през предходната учебна година и всеки учител изготвя анализ на постигнатите резултати, които се обобщават на ниво клас и етап на образование и се обсъждат на заседание на педагогическия съвет. Предварително на ниво методическо обединение се определят критерии за оценяване, с които родителите са запознати, видно от попълнените от тях въпросници, както и учениците, споделено в срещата с тях. Обобщаване и анализ на резултатите се осъществява три пъти в учебната година, като в края на годината се проследява и успеваемостта от национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити и се набелязват мерки за допълнително въздействие върху постиженията на учениците. В наблюдаваните учебните часове учителите дават обща обратна връзка за постигнатите резултати, като обобщават представянето на екипите, посочват добре изпълнени дейности и допуснати грешки и поставят индивидуални оценки в десет от часовете. Педагогическите специалисти стимулират учениците за участие в олимпиади и състезания, като ги уведомяват за предстоящи такива и подпомагат подготовката им с консултации. През 2021/2022 учебна година 15,93% от учениците са участвали в олимпиадите по руски език, математика, география и икономика, философия, физика и астрономия, биология и здравно образование, математическото състезание „Европейско кенгуру“, олимпиадата „Знам и мога“ за IV клас и международното състезание по английски език Kangaroo Global Linguistics (KGL). През 2022/2023 година дялът им е увеличен на 31,46%. Учениците са се включили в олимпиадите по български език и литература, руски език, математика, география и икономика, история и цивилизации, физика и астрономия, биология и здравно образование, химия и опазване на околната среда, олимпиадата „Знам и мога“ и международното състезание KGL. В олимпиадите по руски език заемат призови места. В училището се идентифицират ученици от уязвими групи, които през учебната 2021/2022 година заемат дял от 1,14% спрямо общия брой на ученици в училището – със специални образователни потребности, с хронични заболявания, ученици, бежанци от Украйна, с един или без родител, с изявени дарби. През 2022/2023 учебна година те са 1,74%. През последните три години общият им среден успех показва понижаване, но не се отчитат големи разлики – отличен 5,74 през учебната 2020/2021 година, отличен 5,56 за 2021/2022 година и много добър 5,31 през 2022/2023 година. При учениците с изявени дарби постиженията са отлични за наблюдавания период, а понижаването се дължи на останалите целеви групи и до голяма степен се определя от спецификата на нарушенията на учениците със специални образователни потребности (сензорни, от аутистичния спектър и др.). Това е и причината те да отсъстват, макар и по уважителни причини. Според отчетените отсъствия на учениците от уязвими групи за последните три учебни години не може да се определи еднозначна

тенденция на повишаване или намаляване на броя на отсъствията, тъй като те варират. Педагогическите съветници и психологът им осигуряват психологическа подкрепа и консултации, работят и с класовете. Отчитат добра адаптация и социализация на учениците от Украйна и тези със специални образователни потребности, тъй като даровитите ученици не срещат обучителни затруднения. При заявка от страна на родителите се осигуряват консултации на семействата. В наблюдаваните учебни часове учителите в недостатъчна степен планират и използват методи за оценяване на резултатите на учениците, съобразно изискванията на държавният образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, които да водят до постигане на по-добри резултати. Добра оценка получава и индикаторът, оценяващ напредъка на учениците от уязвими групи.

Критерият „Резултати от обучението“ е оценен с 6 точки от максималните 8 точки. Средните резултати от националното външно оценяване (НВО) в IV клас са високи и близки по стойности за двете години на провеждането му – 80,49 точки през 2020/2021 учебна година и 78,03 точки през 2021/2022 г. Резултатите от НВО в VII клас също са сравнително близки по стойности, но не може да се определи тенденция, тъй като от средно 67,87 т. през 2019/2020 г. те са повишават на 69,54 т. през 2020/2021 г., а през 2021/2022 г. се понижават, като средният резултат от български език и литература (БЕЛ) и математика е 65,62 точки. Наблюдава се устойчивост на резултатите по БЕЛ в VII клас за трите учебни години, съответно 74,34 т. през 2019/2020 г., 74 т. през 2020/2021 г. и 73,6 т. през 2021/2022 г. По математика в VII клас се отчита по-висок резултат от НВО през 2020/2021 г. (65,08 т.) в сравнение с 2019/2020 г. (61,4 т.) и 2021/2022 г. (57,63 т.). Средните резултати от НВО в X клас бележат повишаване за двете години на провеждане, с по-отчетлив напредък по математика (24,26 т. през 2020/2021 учебна година и 40,79 т. през 2021/2022 г.) в сравнение с БЕЛ (52,70 т. през 2020/2021 г. и 55,58 т. през 2021/2022 г.). Учениците от X клас са се явили на НВО по чужд език и са постигнали високи резултати – среден резултат от 83,17 т. през учебната 2020/2021 г. и 81,05 т. през 2021/2022 г. На НВО за измерване на дигиталните компетентности учениците от X клас са се явили само през 2020/2021 г., като са постигнати среден резултат от 60,36 т. Установява се тенденция за много добър успех на учениците от държавните зрелостни изпити (ДЗИ), с изключение на успехът от втория задължителен ДЗИ през 2021/2022 година, който е добър. През учебните 2019/2020 и 2020/2021 година успехът на учениците от държавните зрелостни изпити (ДЗИ) е много добър, съответно 4,59 по БЕЛ и 4,63 от втория задължителен ДЗИ за 2019/2020 г. и 4,58 по БЕЛ и 4,84 от втория

задължителен ДЗИ за 2020/2021 г. През последната година средният успех по БЕЛ е много добър 4,64, а от втория задължителен ДЗИ – добър 4,31.

Резултатите от област „Образователен процес“ са представени на графика №1.

Графика 1

Инспектиращият екип оценява високо организирането на учебните часове и ефективното управление на класа, прилаганите методи, техники и технологии за развиване на ключови компетентности за общуване на български книжовен език, развиване на STEM умения, изграждане на предприемаческа компетентност, практическата насоченост на обучението и развиване на умения за учене. Тези индикатори получават висока оценка и от учителите. По-ниска е оценката на инспектиращия екип на формирането на дигитални компетентности, на умения за работа в екип и за самооценка, самокритичност и самоусъвършенстване у учениците. Тя се дължи на получената информация от посетените учебни часове, поради което не съвпада с мнението на педагогическите специалисти, които оценяват по-високо тези индикатори и заедно с учениците дават доказателства за изпълнението им извън задължителните часове. Учителите и инспектиращият екип оценяват високо осигуряването на обща подкрепа за личностно развитие на учениците, формирането и развиването на демократична култура в училище и на компетентности, свързани със здравето и спорта. Получената по-ниска оценка от участието на родителите в процеса на инспектиране се дължи на дадената по-ниска оценка на осигурената обща подкрепа поради недостатъчно познаване на компонентите ѝ, регламентирани в нормативната уредба и провежданите дейности в училище.

2. Силни страни, насоки и препоръки за подобряване на качеството на предлаганото образование в област „Образователен процес“

В област „Образователен процес“ 119. Средно училище „Академик Михаил Арнаудов“, град София показва следните **силни страни**:

Образователният процес е целенасочено планиран и организиран, с практическа насоченост на знанието. Осъществява се ефективно управление на класа.

В училището се наблюдава цялостен подход и концепция за осигуряване на високо качество на образователния процес. Постига се висока ефективност на взаимодействие и прилагане на компетентностния подход в процеса на обучение, който е осигурен с дигитална техника. Целенасочено се развиват компетентности за общуване на български книжовен език и чуждоезикови умения, STEM умения, умения за учене, изгражда се предприемаческа компетентност и практическа насоченост на обучението. Учениците са мотивирани и демонстрират нагласа да слушат активно, да изразяват отношение и да аргументират позициите си.

Прилагат се методи на преподаване според планираните образователни цели. Полагат се усилия за прилагане на разнообразие от подходи, техники, технологии и методи в образователния процес. Педагогическите специалисти поставят задачи на учениците, които водят до формиране на критично, логическо и творческо мислене.

Осигуряват се обща и допълнителна подкрепа на учениците, като приоритетно се реализират разнообразни дейности за кариерното ориентиране на учениците.

Реализират се системни дейности за формиране и развиване на социални и граждански компетентности у учениците. Активно се формира и развива демократична култура и компетентности, свързани със здравето, спорта и поддържането на устойчива околна среда.

Определят се следните **насоки** за подобрене на качеството на предлаганото образование в област „Образователен процес“:

- Разясняване на дейностите за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на учениците на родителите.
- Усъвършенстване на дейностите за проследяване на напредъка на учениците.

Инспектиращият екип прави следните **препоръки** за изпълнение на насоките и за повишаване на качеството на образованието в област „Образователен процес“:

1. Директорът и педагогическите специалисти да разяснят на родителите основните характеристики на общата подкрепа на личностно развитие на учениците, в т.ч. провежданите дейности в училището в зависимост от специфичните потребности на учениците.
2. Учителите в учебните часове да планират методи за оценяване на постигнатите резултати от учениците, включително иновативни, като използват оценяването за мотивиране на учениците за по-високи постижения.

III. Област „Управление“: резултати, силни страни, насоки и препоръки за подобряване на качеството на предоставяното образование

1. Резултати

Критерият „Стратегическо управление и лидерство“ е оценен с 19 точки от максималните 20. В изпълнение на стратегията за развитие на училището, разработена за периода от 2020 до 2024 година, училищният екип развива иновации и обменя добри практики за изграждане на интелектуални и социални умения у учениците, прилагане на компетентностния подход в обучението, осигуряване на условия и дейности за формиране на дигитални компетентности у учениците. Едновременно с това създава безопасна среда за обучение и възпитание и осигуряван защита на учениците, което се цени във висока степен от родителите. За целта към стратегията е разработен и приет подробен план за дейности, произтичащи от приоритетните области, без наличие на ресурсно осигуряване. За реализиране на дейностите се създават училищни екипи според информацията от срещата с екипа за управление. Отчетът на стратегията съдържа изпълнените дейности, въз основа на които са направени изводи и предложения за по-нататъшно развитие на институцията. Педагогическите специалисти са участвали в изготвянето на стратегията, според попълнените от тях въпросници, а в срещата с тях заявяват ангажираност с изпълнение на целите за развитие. Общественият съвет одобрява стратегията и отчета за изпълнението ѝ. Родителите са запознати с основните ѝ цели и участват активно в дейностите за нейното изпълнение, което съвпада с мнението на педагогическите специалисти във въпросниците. Подкрепят децата си в дейности на класа, участват в кариерното ориентиране на учениците, в празници, благотворителни инициативи и др. Кауза в дейността на обществения съвет е насърчаване на четенето на учениците. За целта обогатяват библиотечния фонд с литература за развитие на STEM умения и инициират дейности, свързани с четенето. Мерките за повишаване на качеството са съобразени със спецификата на институцията. Разработени са като цели и дейности, които се изпълняват. Съгласувани са с обществения съвет, училищното настоятелство и ученическият съвет. Качеството на образованието се проследява чрез наблюдение на учебни часове от директора и заместник-директорите, обратна връзка от родители и ученици, обсъждане на заседания на обществен съвет, проследяване на успеха и дисциплината на учениците в електронния дневник. Като резултат от мерките се отчитат липса на отпадащи ученици, реализация на завършващите средно образование, липса на текучество на педагогически специалисти, повишена мотивация за учене и постигане на високи резултати на националните външни оценявания и държавни зрелостни изпити, които подпомагат развитието на вътрешната система за осигуряване на качество. Лидерството е развито както сред учителите, така и сред

учениците. На педагогическите специалисти се възлагат значими задачи, а председателите на комисиите и на методическите обединения носят отговорност за организиране на изпълнението им. Развиване на управленски качества се осъществява чрез насърчаване за професионалната им изява чрез публикации на творческа дейност, представяне на добри и иновативни практики или постижения. Лидерските умения у педагогическите специалисти се развиват също чрез участие в квалификационни форми за формиране на коучинг умения с помощта на педагогическите съветници. Създаденият ученически съвет организира различни събития в училище и активно участва в доброволчески и благотворителни дейности, като мотивира останалите ученици за активност и включване в инициативите. Дейността му се подпомага от неправителствената фондация ПИНК, от педагогическите съветници и психолога. Представителите на ученическия съвет и други ученици от училището участват в конференции, семинари, проекти, което им предоставя възможност да развиват социални и комуникативни умения, да се учат да работят в екип и да носят отговорност. През месец декември 2022 година ученическият съвет е организиран дейности с благотворителна цел и кампании за превенция на насилието и тормоза: две театрални постановки, търг на картини, коледен базар, кампанията „В училище – уютно и безопасно, точно като у дома!“ и „Седмица на Коледните аксесоари: Настроение, а не насилие“. Чрез инициативата „13 картини – 13 живота“ ученици от X клас са събрали средства в помощ на пострадалите от наводненията в Карловско, които са предали лично на 13 деца на пострадали семейства. Подпомогнали са деца от Турция и Сирия, пострадали от земетресението, съвместно с училищното настоятелство и обществения съвет. Обучени ученици от гимназиален етап по програмата „Добродетели“ прилагат модела „Връстници обучават връстници“ и провеждат часове за развиване на демократичните ценности уважение, толерантност, равноправие, свободно изразяване в класове от начален етап. В рамките на кампанията Фестивал за Коледа ученическият съвет е подготвил и представил в Малък градски театър постановката „Ромео и Жулиета“ с благотворителна цел. Училищното настоятелство оказва съдействие на ръководството на училището и заедно обсъждат идеи за усъвършенстване на образователния модел, подпомагат подобряването на физическата среда, осигуряват награди за учениците, спечелили призови места на олимпиади и състезания. Въпреки дадените доказателства за активно участие на родителите в живота на училището по време на срещата с тях, в анкетите те оценяват с добра степен на изпълнение активността и участието си в постигане на училищните цели.

Критерият „Оперативно управление“ е оценен с 9 точки от максималните 12. В училището са създадени шест методически обединения – български език и литература, математика и информатика, чужди езици, природни науки, обществени науки и физическо

възпитание и спорт. Те имат планове за работата си, свързани със стратегията за развитие на училището, осъществяват ефективна комуникация с екипа за управление и помежду си за постигане на училищните цели и повишаване на качеството на образованието. Учителите от прогимназиален и начален етап обменят добри практики по програмата „Заедно за всяко дете“ по модул 2 „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“, както и за прилагане на проектно-базирано обучение. Дейността на училището е организирана така, че да осигурява съгласуваност и координираност на провеждането на планираните дейности, което се извършва чрез определяне на екипи, отговорници и срокове за изпълнение, с включване на родителите като активни участници в образователния процес. Провеждат се редовни оперативни срещи на комисии, екипи, училищно ръководство. Периодично се отчита изпълнението на планове и задачи. Разработени са и са приети Програма за превенция на ранното напускане на училище и Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи с конкретни политики и мерки, отговорници, срокове за изпълнение, изготвени показатели за изпълнение и за резултати, определени са целевите групи и дейностите с тях. Правилникът за дейността на училището съответства на ЗПУО и държавните образователни стандарти относно уреждането на устройството, функциите, организацията, управлението и финансирането на институцията и се актуализира в началото на всяка учебна година. Училищните учебни планове (УУП) са разработени съгласно ЗПУО и в съответствие с изискванията на Наредба 4 от 2015 г. за учебния план. Факултативни учебни часове „Природата около нас“ се провеждат в I клас. За паралелките от I-IV клас УУП са разработени и утвърдени за съответния клас, а не а всяка паралелка. В попълнените въпросници повечето от учениците посочват, че основно се провеждат проучвания за определяне на избираемите учебни предмети от профилиращата подготовка в XI и XII клас. Родителите в срещата изразяват желание за активно допитване при избора на избираемите учебни предмети. Годишният план за дейността на училището е изготвен въз основа на анализ на постиженията на учениците от предходната учебна година, планирани са основни задачи и конкретни дейности, съобразно спецификата на институцията и стратегическата насоченост. Дейността на педагогическия съвет е планирана с теми, съответстващи на задълженията му, но са включени и теми от оперативната дейност, които имат за цел запознаване на педагогическите специалисти с определени документи и задачи в училището (седмично разписание). Учителите в срещата споделят, че на заседанията на педагогическия съвет вземат решения след задълбочено обсъждане. В проведените срещи с педагогически специалисти и екипа за управление бяха дадени доказателства за използване на предоставената автономия за съставяне на учебни планове и учебни програми, съобразени с

потребностите на учениците и възможностите на училището, прилагане на избрани методи и технологии за обучение, които са насочени към повишаване на качество на образованието. Осъществява се целенасочена контролна дейност от директора и заместник-директорите на училището, която се отчита в края на първия учебен срок и края на учебната година. В попълнените въпросници 95% от педагогическите специалисти определят контролната дейност като системна и оказваща съдействие за повишаване на качеството на образование чрез методическа подкрепа и даване на обратна връзка. Индикаторите, чрез които се оценява оперативното управление са с добра оценка. В проведената среща педагогическите специалисти не представят достатъчно доказателства за приноса на педагогически съвет за развитието на училището. Обобщението на отговорите на учениците в анкетите показва ниска степен на изпълнение от 60% на провежданите проучвания/допитвания/анкети за определяне на избираемите и факултативните предмети във връзка с предоставената им възможност за избор. Училищните учебни планове за начален етап имат необходимост от прецизиране.

Критерият „Управление на човешките ресурси“ е оценен с максималните 12 точки. Образователният процес се осъществява от 116 педагогически специалисти на основен договор, от които 69 са с образователно-квалификационна степен (ОКС) „магистър“, включително с образователна и научна степен „доктор“, 38 са с ОКС „бакалавър“, един е с ОКС „професионален бакалавър“ и 8 са със средно образование, които завършват образованието си и им предстои дипломиране в различни университети. Длъжностите на учителите в училището са „старши учител“, заемана от 31 учители и „учител“, заемана от 75 учители. Назначен е ръководител на направление „Информационни и комуникационни технологии“, трима педагогически съветници, двама от които са със специалност „Психология“, училищен психолог и ресурсен учител. Петдесет и трима педагогически специалисти (45,69% от общия им брой) притежават професионално-квалификационни степени (ПКС) както следва: двама – първа ПКС, тринадесет – втора ПКС, девет – трета ПКС, тридесет – четвърта ПКС и двадесет – пета ПКС. Възрастовото разпределение на педагогическите специалисти обхваща всички възрастови диапазони, като тридесет и един са под 30 години, двадесет и трима са между 31 и 40 г., осемнадесет – между 41 и 50 г., тридесет и трима между 51 и 60 г. и единадесет са над 60 години. Непедагогическият персонал се състои от двадесет и двама служители. Педагогическите специалисти са запознати с приетите правила за подбор и назначаване и за заместване на отсъстващи учители според попълнените въпросници, потвърдено в срещата с тях. Заместването на отсъстващи учители се осъществява като се използват учители от училището, специалисти по съответния предмет, училищният психолог и педагогическите съветници, посочено в портфолиото на училището и

потвърдено от попълнените анкети от ученици. Създадени са условия за подкрепата и мотивацията на педагогическите специалисти в професионалното им развитие. Потребностите им от обучения се проучват чрез анкети. Създадени са формуляри за заявяване на участие в квалификационен курс, както и критерии за приложимост на обучението, съдържащи целесъобразност и актуалност на темите, обвързаност с професионалното и кариерно развитие на учителя, с приоритетите на стратегията и националните приоритети, плана за квалификация, потребностите на педагогическите специалисти, целесъобразност на разхода на средства за осигуряване на обучението. В рамките на вътрешната квалификация се провежда въвеждаща квалификация за новопостъпили учители, обсъждат се теми, насочени към стратегическите цели (споделяне на добри практики по модела 1:1, STEM обучение, информационни и комуникационни технологии в обучението, кооперативно учене, ефективно комуникация с родители и др.). Предвидените теми за продължаваща квалификация също съответстват на стратегическите цели и приоритети за прилагане на компетентностен подход в обучението и използване на технологии (развиване на умения на 21 век, компютърно моделиране, гугъл учители, обучение по проект 1:1 и др.). Учителите, преподаващи по модела 1:1 са преминали обучение и са получили сертификат Google Certified Educator за използване на инструментите на Google в класната стая и продължават да надграждат уменията си. Екипът за управление споделя, че в училището е въведена практика да се проследява прилагането на наученото от обучения в работата на педагогическите специалисти, както и провеждане на кратки обучения или открити практики за споделяне на опит, придобит по време на продължаващата квалификация и по проектите по програмата „Еразъм+“. В проведената среща учителите изразяват удовлетвореност от квалификационната дейност, която съответства на потребностите им и създава възможности за усъвършенстване на уменията за съвременно преподаване и учене. Възможностите за материално и морално поощряване на педагогическите специалисти и непдагогическия персонал са посочени във Вътрешните правила за определяне на работната заплата, като в чл. 51 е регламентирано допълнителното материално стимулиране за учители и служители, удостоени със званието „Най-добър учител/служител“, в чл. 53 – условия за други възможности за материално стимулиране, а в чл. 54 конкретната формула за изчисляване на възнагражденията. През настоящата учебна година в училището са назначени 18 учители по различни учебни предмети – учители в начален етап, по български език и литература, математика, информатика и информационни технологии и химия и опазване на околната среда, психолог и заместник-директор (преназначен на нова длъжност), които се подпомагат методически чрез вътрешноучилищната квалификация, в методическите обединения, чрез взаимни посещения на часове с учителите от своята предметна област и обмяна на опит и

практики. Директорът и заместник-директорите упражняват контролна дейност с цел подпомагане на адаптацията на новопостъпилите и/или преназначени колеги и дават обратна връзка за подобряване на процеса. Извършва се оценяване на резултатите от труда и постиженията на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал чрез подробно разработени показатели и критерии.

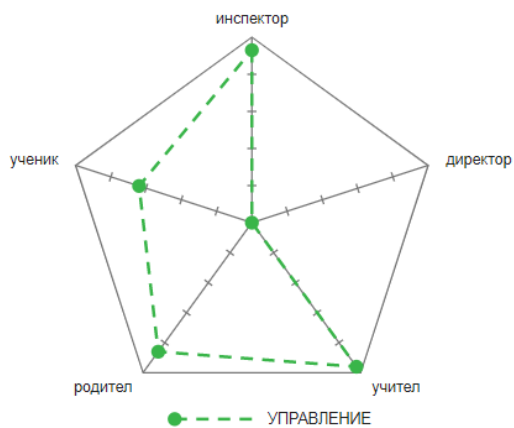
Критерият „Управление на финансовите ресурси“ е оценен с максималните 16 точки. Финансовите ресурси се управляват ефективно и целесъобразно. В бюджета на училището са планирани 55 000 лева за подобряване на физическата среда и за осигуряване на съвременни дидактически средства, а са изразходвани 97 293 лева за ремонтни дейности, закупуване на мултимедии, SMART телевизори, по-висока скорост на интернет, поставяне на камери и за охранителната система. Във връзка с библиотечно-информационно обслужване са планирани и изразходвани 750 лева за абонамент за списания за библиотеката и абонаментни карти за учениците. За дейности по интереси през 2022 г. са планирани 59 100 лева, а реализирани 29 005 лева за възнаграждения на ръководителите на групи за занимания по интереси, за закупуване на материали, посещения на културни и исторически обекти и други. През настоящата 2023 г. планираните средства за занимания по интереси са в размер на 30 095 лева. Изразходвани са 3 459 лева за приобщаване на украински ученици, потърсили закрила, без да са планирани в училищния бюджет. От планираните 48 730 лева за ученически стипендии са реализирани 35 255 лева. Допълнително от Министерството на образованието и науката по Постановление № 483 от 21 декември 2022 г. за изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби, приета с Постановление № 298 на Министерския съвет от 2003 г., са предоставени 2 430 лева за получен медал от олимпиада по математика от ученик от X клас. Отпуснати са стипендии „Музикално авторско творчество“ на името на Георги Минчев на ученици с изявени дарби в областта на песенното творчество в размер на 2 400 лева. От училището са предоставени ваучери за 1 600 лева на ученици с отличен успех 6,00. Планираните средства за целодневна организация на учебния ден се изразходват за финансиране на разходи за персонала при самоподготовка на учениците, отдих и спорт и за заниманията по интереси. За учениците от I до IV клас се осигурява подкрепителна закуска, за което са планирани и изразходвани 58 528 лева. По схемите „Училищен плод“ и „Училищно мляко“ на Държавен фонд „Земеделие“ се предоставят плодове, зеленчуци мляко и млечни продукти за 52 087 лева. Планираните и реализирани средства за ресурсно подпомагане на ученици със специални образователни потребности са 82 264 лева, от които 46 075 лева са изразходвани за възнаграждения и осигуровки, а 36 189 лева за издръжка и материали. През 2022 г. са реализирани средства по Национални

програми (НП) – „Ученически олимпиади и състезания“ на стойност 4 550 лева, „Заедно за всяко дете“, модул „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“ в размер на 1 850 лева, „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“ – 19 972 лева за закупуване на 30 броя устройства Chromebook, „Иновации в действие“ на стойност 2 600 лева, „Заедно в изкуствата и спорта“ в размер на 12 259 лева и „Отново заедно“ – 82 500 лева. За 2023 г. планираните допълнителни средства по НП са 226 740 лева, в т.ч. по „Ученически олимпиади и състезания“ – 65 000 лева, „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“ – 1 960 лева, „Бизнесът преподава“ – 1 200 лева, „Иновации в действие“ – 3 383 лева, „Заедно за всяко дете“, модул „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“ – 1 955 лева, „Заедно в изкуствата и спорта“ – 70 742 лева, „Отново заедно“ – 82 500 лева. За физическа активност, физическо възпитание, спорт и спортно-туристическа дейност по Постановление № 46 на Министерския съвет от 19 март 2020 г. за определяне на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическа активност, физическо възпитание, спорт и спортно-туристическа дейност и Постановление № 64 от 25 февруари 2021 г. за изменение и допълнение на постановление № 46 са осигурени 6 015 лева. По проект „Подкрепа за приобщаващо образование“, на Оперативна програма. „Наука и образование за интелигентен растеж“ са усвоени 13 378 лева, а по проекти на Еразъм+ за 2021 година и 2022 година общо 108 524 лева, в т.ч. по проект Stop to social exclusion and discrimination – 3 478 лева, Be gree – 25 156 лева, Innovation in the digital world – 79 890 лева, а за 2023 г. е предвидено да се усвоят средства по проект The new classroom за 23 986 лева, Brainfinity на стойност 103 045 лева и Grow confidence in primary school children на стойност 480 000 лева. Собствените приходи от наем от площи от сградния фонд са 44 802 лева за 2022 г. Утвърденият бюджет на училището и отчетите за изпълнението му на тримесечие се публикуват на интернет страницата на училището. Педагогическите специалисти посочват във въпросниците, че са запознати с бюджета на училището и с отчетите за неговото изпълнение на заседания на педагогическия съвет и на общи събрания. Общественият съвет е дал становище за разпределението на бюджета по дейности и размера на капиталовите разходи, както и за отчета на изпълнението му. Съгласувал е предложението на директора на училището за разпределение на средствата от установеното към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на училището.

Критерият „Управление на информационно-технологичните ресурси“ е оценен с максималните 12 точки. Осигурени са и се прилагат информационно-технологични ресурси,

лицензи и абонамент за дигитално образователно съдържание за образователния процес, както и технологии и софтуерни продукти за администрацията, включително интернет мрежа. Закупени са десет кода за учители за достъп до сайта www.ucha.se, които се използват за по-интересно и достъпно представяне на образователното съдържание и за обобщаване на наученото. Използват се инструментите и приложенията на Google Workspace for Education, за което са закупени абонаменти за всички педагогически специалисти. За учителите и учениците са осигурени 202 лицензи за устройствата Chromebook, които се използват в образователния процес. Всички учители и учениците от I до VII клас имат кодове за достъп до електронните учебници на издателствата, чиито учебници се прилагат в обучението. Въведеният електронен дневник се използва за администриране на образователния процес чрез вписване на темите от учебното съдържание, отчитане на присъствието и постиженията на учениците, проследяване на личностното им развитие, проследяване на напредъка на всеки ученик, паралелка, клас, обобщаване и анализиране на данни, комуникация между педагогическите специалисти, родителите и учениците. Изградена е интернет мрежа с осигурен контролиран достъп на потребителите. Използва се Гугъл Диск, в което споделено пространство учителите имат достъп до разработени материали на свои колеги и електронни ресурси за образователния процес, разработени от учители и ученици. В училището се използват готови електронни формуляри за намаляване на административната тежест в образователния процес. Създадена е възможност за изпращането им по електронен път не само за външни потребители, но и за педагогическите специалисти и служителите, на които са издадени квалифицирани електронни подписи. В институцията се прилага безхартиен документооборот.

Резултатите от област „Управление“ са представени на графика № 2.

Графика 2

Управлението на училището е целенасочено и ефективно за осигуряване на качество на образователния процес. Планират се конкретни и изпълними цели, чието постигане се

проследява. Инспектиращият екип, педагогическите специалисти и родителите оценяват индикаторите в областта с близки стойности. Много добра оценка получават стратегическото планиране, проследяването на резултатите от стратегическото управление и набелязване на мерки за подобряване на качеството, лидерството в училищната общност, управлението на човешките, финансовите и информационно-технологичните ресурси. По-ниски са резултатите от оценката на учениците, които се дължат на недостатъчно развитата система за допитване до тях при определяне на избираемите и факултативните учебни предмети.

2. Силни страни, насоки и препоръки за подобряване на качеството на предоставяното образование в област „Управление“

В област „Управление“ 119. Средно училище „Академик Михаил Арнаудов“, град София показва следните **силни страни**:

Управлението на училището е насочено към осигуряване на необходимите условия и ресурси за изпълнение на стратегическите цели. Стратегията се познава в училищната общност. Планират се конкретни и изпълними цели, които се реализират екипно, включително с участието на родителите. Ползата от прилагането на стратегията се анализира, отчетени са изпълнените цели и са планирани мерки за развитие на качеството на образование, които се прилагат.

Създадени са организационни структури и организация за планиране и изпълнение на оперативни планове и програми, които се отчитат и обсъждат. Педагогическата автономия на учителите е на високо ниво.

Прилаганите политики за управление на човешките ресурси водят до мотивиране и подкрепа на педагогическите специалисти в професионалното им развитие. Целенасочено се развива лидерството в училищната общност. Ученическият съвет е активна структура на ученическото самоуправление. Квалификационната дейност на педагогическите специалисти се отличава с ефективност, като придобитите и усъвършенствани компетентности от проведените обучения се комуникират сред учителите и се прилагат в образователния процес. Провежда се въвеждаща квалификация и дейности за адаптиране в образователната среда на постъпили за първи път на работа педагогически специалисти с цел методическо и организационно подпомагане.

Информационно-технологичните ресурси се управляват ефективно и са осигурени необходимите ресурси за образователния процес и за административната дейност. Създадени са условия за максимално намаляване на административната тежест на педагогическите специалисти.

Определят се следните **насоки** за подобряване на качеството на предоставяното образование в област „Управление“:

- Подобряване на оперативно планиране и организиране на дейността на институцията и училищната автономия във връзка с чл. 94, ал. 1 от ЗПУО.

Инспектиращият екип прави следните **препоръки** за изпълнение на насоките и за повишаване на качеството на образованието в област „Управление“:

1. Директорът да утвърждава за всяка от паралелките от I до IV клас училищни учебни планове за всяка учебна година.
2. Директорът и учителите да провеждат проучвания сред учениците за определяне на избираемите и факултативните учебни предмети и да им предоставят възможност за избор съобразно възможностите на училището.

IV. Област „Институционална среда“: резултати, силни страни, насоки и препоръки за подобряване на качеството на предоставяното образование

1. Резултати

Критерият „Управление и развитие на физическата среда“ е оценен с 10 точки от максималните 12. Създадена е безопасна физическа среда. Пропускателният режим в училището се осъществява от физическа охрана. Назначените портиери водят регистрационен дневник и предоставят пропуски на външните посетители. Осигурено е видеонаблюдение в коридорите на институцията, на двора и в класните стаи. Медицинското обслужване се осъществява от две медицински сестри във всички дни от седмицата и при времево обхващане на двусменния режим на обучение. Оборудван е медицински кабинет с необходимите медикаменти и инструментариум за оказване на спешна помощ. Училището разполага с общо 44 класни стаи и кабинети, оборудвани с вградени мултимедийни проектори и лаптопи. Във всички класни стаи за начален етап са осигурени SMART телевизори, а в останалите са поставени и три SMART – дисплеи. Налични са четири STEM кабинети, предназначени за обучението по биология и здравно образование, химия и опазване на околната среда, физика и астрономия, география и икономика, снабдени с интерактивни дисплеи, богат набор от дидактически материали и обособени места за демонстрации с осигурени апаратурно и лабораторно оборудване. Компютърният кабинет разполага с 25 работни места, а осигурените устройства Chromebook предоставят възможност учебни часове по компютърно моделиране, информационни технологии и други да се провеждат в класните стаи и кабинетите с прилагане на дигитални технологии. Общо 31 помещения са оборудвани с устройства Chromebook. Обособени са кабинети за обучение на групите по чужди езици, както и презентационен кабинет, вид мултифункционална зала, която се използва за

различни дейности – провеждане на организиран отход от учениците в целодневна организация на учебния ден, срещи, съвместни и асистирани учебни часове и други. Осигурени са ергономични мебели във всички класни стаи на начален етап и други шест. В коридорите и фойетата са изложени информационни табла, проекти на ученици, купи и грамоти от състезания и други, показващи разнообразието от дейности в училищния живот. Осигурени са шкафчета за учениците и за педагогическите специалисти. Учителската стая е оборудвана с кърт за отход, компютри и копирни машини за осигуряване на условия за предварителна подготовка на учителите. Спортната база включва голям физкултурен салон и две помещения, приспособени за провеждане на учебни часове по физическо възпитание и спорт, както и фитнес зали и пространства за игра на тенис на маса. Физкултурните салони са оборудвани с баскетболни и волейболни игрища, шведска стена, въжета за катерене и други. Налична е зона за хранене, разположена в корпуса в двора на училището, която е модерно обзаведена с осигурени 78 места и санитарно помещение. Налични са два училищни бюфета и вендинг машини за пакетирани закуски и напитки. Храненето на учениците се осигурява чрез кетъринг и е организирано на смени по утвърден график. Системата за хранене е електронна и предоставя възможност на родителите да избират меню за деня, да проследяват използвана ли е заявената порция, да проверяват информация за алергени, съдържащи се в продуктите, както и да използват мобилно плащане. Във всички фойета по етажите на двете сгради се намират пет естетично оформени къртове за отход на учениците. Отделно от тях зони за отход са обособени в дворното пространство включително класна стая на открито, оформена като беседка. Прилежащото дворно пространство е добре поддържано. Осигурени са лекоатлетическа писта, две комбинирани игрища за футбол и хандбал, две баскетболни игрища и едно комбинирано за стрийтбол и баскетбол, стрийт фитнес площадка, волейболно игрище, кърт за игра на тенис на маса. Обособена е сензорна пътека, която се използва от учениците в начален етап и позволява извършване на физическа дейност и освобождаване на натрупана енергия чрез движения като скачане, балансиране, завъртане, подскоци и др. Дизайнът е разработен и реализиран от учител в училището. Площадката за провеждане на часовете по безопасност на движението по пътищата е разчертана, боядисана и оборудвана с пътни знаци, конуси, светофар и др. Осигурени са помещения за работата на педагогическите съветници, психолога и ресурсния учител, снабдени с необходимите дидактични материали. Сервизните помещения са обновени, с осигурени топла вода и консумативи. Не е изградена достъпна архитектурна среда. В попълнените въпросници родителите определят физическата среда като безопасна и здравословна (84% степен на изпълнение), което посочват и

в срещата с тях като мотив за избор на училище за децата си. Липсата на достъпна архитектурна среда води до добрата оценка на критерия.

Критерият „Библиотечно-информационна осигуреност на образователния процес“ е оценен с максималните 8 точки. Училището разполага с добре обзаведена библиотека с художествена литература, включително чуждоезикова, учебници, учебни помагала, списания, справочници и др. Назначен е библиотекар на пълно работно време, който организира обслужването с въведени картотеки на заглавията, читателски карти и картони за учениците, осигуряване на пространство за самостоятелни проучвания, работа в екип, творчество и общуване между учениците и техните учители и други дейности. Обособени са четири работни места с осигурена компютърна техника за работа в интернет. Общественият съвет е организиран присъединяването на училището към инициативата „Бисерче вълшебно“ на фондация „Български книги“ като провежда и собствени мероприятия за насърчаване на четенето и повишаване на грамотността на учениците и за обединяване на усилията на училище, семейство, библиотека и други институции по проблемите на детското четене. Насърчаването на грамотността и четенето и обмяна на онлайн ресурси се осъществяват и като част от мрежата на читателските клубове в България от мрежата „Бисерче вълшебно“. Библиотеката разполага с резервни устройства Chromebook и конструкция за съхранение и зареждане (ЗарядВОХ), което осигурява възможност за използване на допълнителни устройства при необходимост. В коридорите и в повечето класни стаи са обособени множество кътове за четене. Учениците, в проведената среща с тях споделят, че четат книги, активно използват библиотечните ресурси и библиотеката е едно от предпочитаните места в училището. Повечето от тях в попълнените въпросници дават добра оценка от 79% степен на изпълнение на индикатора, проследяващ прилагането на библиотечните, информационните и учебните ресурси за повишаване на качеството на образованието.

Критерият „Организационната култура на училището“ е оценен с максималните 24 точки. В училището се развиват иновативни практики. Педагогическите специалисти споделят, че дейностите, свързани с управление на промяната се инициират и ръководят от екипа за управление, предлагат се и от педагогическите специалисти и се обсъждат с родителите, както и в методическите обединения. В образователния процес са включени иновативни елементи за организация на обучението и нови методи на преподаване. За учениците от гимназиален етап от три години се прилага моделът 1:1, който позволява използването на дигиталните технологии като ресурс за обучение чрез електронните устройства и свързани към тях персонални профили, с които разполагат учениците и учителите. Достъпът до образователно съдържание се обезпечават чрез осигурен постоянен интернет, създаване и използване на електронни продукти по различни

учебни предмети, смислено използване на информационните и комуникационни технологии и овладяване на съвременни дигитални инструменти за търсене и извличане на информация, развиване на умения за презентиране, екипна работа, провеждане на анализи и други. Учителите, работещи по модела, съвместно разработват дидактически планове и обменят добри практики. В начален и прогимназиален етап се провежда STEM обучение чрез използване на LEGO® Education, кооперативно учене, проектно базирано обучение. Компетентностно ориентираното обучение се разширява чрез развиването на STEM умения в часовете по изкуства и чужди езици, освен по предметите от хуманитарния, математическия и природния цикъл. Учебните часове по профилиращия учебен предмет физика и астрономия в XI клас се провеждат съвместно с преподаватели от физическия факултет на Софийски университет „Свети Климент Охридски“. Целодневната организация на учебния ден за учениците от начален етап включва провеждането на учебни часове по училищния учебен план, дейности по самоподготовка, организиран отпих и физическа активност и занимания по интереси в смесен блок. Учебните часове по общообразователна подготовка и тези за самоподготовка се водят от един и същи учител. Училището е отличено като едно от иновативните училища на Уча.се. Провеждат се открити практики, асистирани и съвместни учебни часове (английски език; физика и астрономия и човекът и природата – „Домът на Черно море“, „Светлината в природата“; химия и опазване на околната среда и история и цивилизации; биология и здравно образование и физика и астрономия; биология и здравно образование и български език и литература; български език и литература и технологии и предприемачество; география и икономика и информационни технологии; математика и български език и литература и др.). В седмицата на четенето учениците от VII клас се включват в инициативата „Книги за малки“ с четене по класове. Осмокласници са представили драматизацията „Малкият принц“ пред ученици от начален етап. Между учениците от II и V клас и I и VII клас се провеждат съвместни часове по здравословното хранене. Учителите се включват в инициативи на различни издателства за съвместно учене и провеждане на онлайн работилници. Във въпросниците учениците определят честотата на бинарните уроци два пъти в учебния срок и поставят добра оценка от 70% степен на изпълнение. На проведената среща с тях посочват примери и за часове, провеждани извън класната стая (в Националния военноисторически музей, Националния исторически музей, Националния музей „Земята и хората“, театри, картинни галерии, лаборатории и др.). Организират се срещи с писатели, актьори, художници. Осигурено е дежурство на учителите, които спазват графика и заедно с учениците създават сигурна среда. Прилагат се съвместно договорени правила и ценности. Етичният кодекс на училищната общност е разработен съгласно изискванията на ЗПУО и е публикуван на интернет страницата на

училището. Част от правилата на паралелките са поставени в класните стаи, предимно на начален етап. Оформени са с различен дизайн и наименовани според предпочитанията на ученическия клас („Рецепта за щастие). Останалите са разработени от учениците и класните ръководители, но поради кабинетната система на обучение, не са изложени в класните стаи. В срещата учениците потвърждават тяхното спазване като описват процедурата за изготвянето им. По стълбищата, фойетата и коридорите са изобразени различни послания, мъдрости и сентенции в подкрепа на толерантната и позитивна среда. Прилага се интегриран, координиран и системен подход за превенция на тормоз и агресивни прояви с участието на педагогически специалисти, институции, родители и ученици. Функционира координационен съвет и се провеждат анкетни проучвания по утвърдения Механизъм за противодействие на училищния тормоз. Учениците от начален етап участват в беседи, дискусии, ролеви игри, екипни дейности, свързани с разпознаване на видовете тормоз и действията, които трябва да предприемат при наличието му и се развиват умения за разпознаване и назоваване на емоциите по програма „Добродетели“, включваща темите „Толерантност“, „Уважение“, „Съпричастност“ (с участвали около 550 ученици през учебната 2021/2022 година и 155 ученици от I и III клас през настоящата учебна година). С учениците от I и II клас са проведени тематични работилници и групови ролеви игри по темите „Уважение и толерантност към различията“, „Личното пространство и спазването на граници“, „Действие при неприемливо поведение“, „Приемливо и неприемливо поведение“, а в III и IV клас дейности, насочени към общоприети правила и норми на поведение в училищна среда и за изграждане на адекватна ценностна система на личността. В прогимназиален етап също се реализират превантивни дейности по темата за агресията, толерантността и расизма, начините за подаване на сигнали в случай на тормоз, функцията на национална телефонна линия за деца 116 111, с участвали около 320 ученици от V и VI клас през 2021/2022 година и около 200 през настоящата учебна година. Около 170 ученици от VII клас са обучени за разрешаване на конфликти. По темата за кибертормоза беседи и тренинги са проведени с две паралелки от V клас, четири от VI клас и една от VII клас. В гимназиален етап се провеждат специализирани часове за превенция на тормоза и агресията, проявява на непримиримост към проявите на насилие, изграждане на гражданско съзнание, умение за вземане на решение и адекватна реакция в тези случаи чрез групова работа, ролеви игри, решаване на казуси, дискусии (с 298 ученици от X, XI и XII клас през 2021/2022 година и 183 ученици от VIII и IX клас през настоящата). Включват се темите за дискриминация, расизъм, предразсъдъци, домашно насилие, като се надграждат знанията и уменията, придобити през предишните години. В VIII клас е реализирана екипна работа на тема „Толерантност“, която включва изясняване на същността на понятието и връзката на

толерантността с други добродетели. Всяка година в последната сряда на месец февруари се отбелязва денят на розовата фланелка чрез различни инициативи. Провеждат се изнесени родителски срещи, съвместно с психолог на теми, свързани с агресията и тормоза. Разнообразието от дейности до голяма степен провокираха активност и заинтересованост от страна на участниците в образователния процес. В срещата с ученици те потвърждават разнообразието от дейности и изразяват мнение, че те, както и наложени санкции на ученици имат полза за превенцията на проблемно поведение. За неприемливо поведение на ученик е наложена санкция „Предупреждение за преместване в друго училище“, за който е осигурена подкрепа и включване в благотворителните мероприятия. Ученик от V клас е обучен и подготвен за провеждане на часове с връстници на тема „Агресия и как да не се стига до нея“. С помощта на педагогическите съветници успешно са разрешени прояви на тормоз на двама ученика към техен съученик в началото на учебната година, случай на домашно насилие, два случая на тормоз в интернет пространството. За превенция на ранното отпадане на учениците от училище се провежда групова работа с класовете, изразяваща се в мотивация за учене, за сплотяване и екипност. Разработена от педагогическите съветници презентация за мотивирането и подпомагането на учениците в процеса на учене се предоставя на родителите чрез класните ръководители. С учениците от начален етап се работи системно в насока опознаване и сплотяване чрез ролеви игри и екипни дейности, а в началото на учебната година с учениците от I клас и за адаптиране. При регистрирани затруднения с адаптирането в класа и/или при изразено желание от родители се провеждат индивидуални консултации. Подобни дейности се извършват и при новопостъпилите ученици от други класове. В училището не са регистрирани отпаднали или в риск от отпадане ученици. В попълнените въпросници родителите поставят добра оценка от 70% степен на изпълнение на провежданите дейности за предотвратяване на проблемно поведение и консултации с училищния психолог и педагогически съветници. В срещата отчитат уменията на класните ръководители, психолога и педагогическите съветници за бързо овладяване на неприемливо поведение и недопускане на конфликти. За популяризиране и осигуряване на публичност на провежданите дейности се използва интернет страницата на училището. Данните са актуални, публикува се информация за реализирани проекти, за успехите на учениците и техните учители, за проведени изяви, образователни екскурзии, културни събития и др. В специално създадена рубрика „Предстоящи събития“ се представя актуална информация за олимпиади, състезания, открити практики, срещи и други инициативи, която се обновява ежедневно. Училището организира дни на отворените врати през месец май, по време на които родители провеждат учебни часове. Използват се възможностите на различни образователни

форуми за представяне на работата на образователната институция. Статии с конкретни примери от дейността на учителите се публикуват в сайта <https://prepodavame.bg/>.

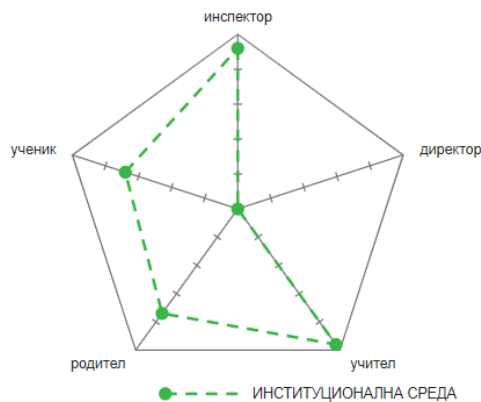
Критерият „Ефективно взаимодействие със заинтересованите страни“ е оценен с 11 от максималните 12 точки. В училището са създадени условия за взаимодействие между педагогическите специалисти и родителите чрез ежедневна комуникация и обратна връзка между тях с използване на възможностите на електронния дневник и социалните мрежи. Организирант се индивидуални и колективни родителски срещи на ниво паралелка, насочени към сплотяване на родителския колектив и създаване на положителна връзка училище-родители. По НП „Заедно за всяко дете“, Модул 2 „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“ се осъществяват дейности със седем паралелки (по една от I до VII клас), които подпомагат взаимодействието между педагогическите специалисти и родителите и активират участието на семействата в училищния живот. Провеждат се информационно-дискусионни родителски срещи – на тема „Рисково поведение сред тийнейджърите. Ролята на учители и родители“, „Да познаваме децата си. Ценности, мотивация, интереси“, „Пубертетът – неизбежното психично изпитание“, „Адаптация към училищната среда“, „Онлайн детска безопасност“, работилници с родители (изработване на подаръци за деца с участието на художник), открити практики (по български език и литература, математика, компютърно моделиране, човекът и природата и др.). С Национална спортна академия, по проект „Студентски практики – Фаза 2“ студенти от Факултет „Педагогика“, се провежда текуща и преддипломна практика. Такива дейности се провеждат и в сътрудничество с Факултет „Педагогика“ и Факултета по науки за образованието и изкуствата на Софийския университет „Свети Климент Охридски“ и с изучаващи руски език студенти на Нов български университет. По програма „Фулбрайт“ е осигурен помощник-учител по английски език за часовете в гимназиален етап. Партньорство с бизнеса се осъществява чрез възможностите на НП „Бизнесът преподава“. През учебната 2021/ 2022 година в сътрудничество с Environmental Systems Research Institute чрез ЕСРИ България ООД са проведени семинари с ученици и учители за запознаване с дигиталната географска информационна система ArcGIS, която се използва за развиване на дигитални умения на учениците чрез поставени практически задачи в часовете за профилирана подготовка по география и икономика. Извън рамките на националната програма сътрудничеството продължава и в настоящата учебна година с планирани семинари за ученици. Неправителствената организация „Заедно в час“ е партньор по програма „Нов път в преподаването“, по която се провеждат срещи и обучения за развиване на комуникативни способности на учителите. Взаимодействието с Центъра за творческо обучение осигурява обучение на учители по международна програма Google Certified Educator Level 1 и Level 2 и

подпомага дейностите по изграждане на училищна STEM среда. Съвместно с Агенция „Митници“ е реализирана инициативата „Не сте сами“ (презентация за борба с наркотрафика в гимназиален етап). В сътрудничество със Застрахователна компания Лев Инс, в рамките на инициативата „Пази детето в Интернет“, през месец март 2022 година ученици от VI клас са участвали в дейности за безопасно използване на интернет и реагиране на киберпрестъпления. Взаимодействие за превенция на насилието и тормоза се осъществява с Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни при район Изгрев, Дирекция за социално подпомагане Слатина, фондация „Асоциация Анимус“. Училището активно работи с Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование. Практики и опит се обменят в създадени мрежи за сътрудничество със страни от Европейския съюз, партньори по проекти на програмата Еразъм+. Педагогическите съветници и психологът работят по създадени планове за консултации на учители, родители и ученици в групи или индивидуално. Индивидуални консултации се провеждат както с ученици, така и с родители. Осъществяват медиаторска функция между учители и класове. Включват се в срещите, които провеждат учители с родители. Провеждат обучения на учители за споделяне на нови практики, приложими в работата с учениците. С всички класове от начален и прогимназиален етап провеждат ролеви игри за мотивиране и подпомагане процеса на учене, като консултират и родители при заявено желание от тях. Психологът провежда индивидуални консултации за превенция на ранното отпадане от образователната система с всички ученици с регистрирани отсъствия по неуважителни причини или с наложена санкция „забележка“. Включва ги в различни дейности и групи от съученици (изработване на проекти, участие в ролеви игри и други), където да проявят силните си страни, да се почувстват значими, да видят резултат от усилията си и с цел утвърждаване на позитивна дисциплина. Провеждат срещи-консултации със семействата и с учениците, в които включват класен ръководител и заместник-директор. Отчетено е подобряване на уменията за комуникация, саморегулация и провокиране на чувство за отговорност. Непосредствено преди НВО, за учениците от VII клас се провеждат групови и индивидуални срещи за запознаване с техники, чрез които да се овладее стреса с цел най-добро представяне. В училището са създадени две синдикалните организации (Синдикат на Българските учители и Независим Учителски Синдикат), които са активен партньор на екипа за управление. Участват при разработването на училищните документи, определянето на критерии за диференцирано заплащане, правилата за работната заплата и дейностите за професионално израстване на педагогическите специалисти, представят пред директора позицията на своите членове по различни въпроси. Индикаторът, проследяващ приносът на партньорствата за повишаване на

качеството на образование получава добра оценка в резултат на получена ниска степен на изпълнение от 58% от анкетите на учениците, част от които не са запознати със създадените сътруднически отношения с бизнеса.

Критерият „Удовлетвореност на участниците в образователния процес“ е оценен с 12 точки от максималните 16. Педагогическите специалисти, родителите и учениците изразяват удовлетвореност от образователния процес. Учениците в попълнените въпросници определят добра степен на изпълнение, като посочват, че ходят с удоволствие на училище, някои поради създадените приятелства, други заради интересът към учебните предмети, добрата атмосфера и доброто образование, което получават. Чувстват се добре както в класа, така и в училището, участват с удоволствие в организираните събития. Търси се тяхното мнение по определени образователни въпроси, което провокира активността им за участие в училищния живот. Педагогическите специалисти са удовлетворени от осигурените безопасни и здравословни условия на труд, позитивния работен климат, възможностите да осъществяват професионални цели и да усъвършенстват компетентности, да дават идеи за развитие на институцията, да си партнират помежду си и със заинтересовани страни, посочено във въпросниците и потвърдено в срещата с тях. Степента на изпълнение от проучването на мнението на родителите за ефективността на образователния процес и резултатите от обучението е по-ниска (59% степен на изпълнение), но в срещата изразяват висока удовлетвореност от осигурените безопасни и здравословни условия в училището и създадените възможности за подготовка и подкрепа на личностното развитие на учениците. Оценяват положително добрата организация и мениджмънт, лесният достъп до ръководството, прилагането на правила и спазването на процедури, постоянната връзка с учителите.

Резултатите от област „Институционална среда“ са представени на графика № 3.

Графика 3

Инспектиращият екип и педагогическите специалисти оценяват във висока степен индикаторите в областта, отчитайки създадената позитивна среда на взаимодействие между участниците в образователния процес и със заинтересованите страни, създадената среда за управление на знанието и развитие на „учеща организация“. Осигурените ресурси за библиотечно-информационно обслужване, както и реализираните дейности за насърчване на четенето получават много добра оценка от инспектиращия екип. Част от учениците не са запознати със създадените партньорски отношения с бизнеса и във въпросниците посочват, че такива не се реализират, което се отразява в по-ниската оценка. Родителите оценяват високо създадените условия за обучение и напредък на учениците и развитите взаимоотношения в училищната общност и по-ниско възможността да изразяват мнения в провеждани проучвания от училището.

2. Силни страни, насоки и препоръки за подобряване на качеството на предоставяното образование в област „Институционална среда”

В област „Институционална среда“ 119. Средно училище „Академик Михаил Арнаудов“, град София показва следните **силни страни**:

Управлението на промяната за организационното развитие и усъвършенстване се провежда успешно и устойчиво. Наблюдават се ефективни практики за развитие на организационната култура на училището. Създадена е среда за управление на знанието и развитие на „учеща се организация“. Въведените иновации за обучение на учениците водят до високо качество на образованието.

В училището е изградена позитивна среда чрез съвместно договорени правила и ценности. Развита е ефективна училищна политика за превенция на тормоза и насилието и за предотвратяване на ранното отпадане на учениците от училище. Всички участници в образователния процес се чувстват спокойни и уверени в училището и осъществяват екипно планиране и реализиране на дейности и инициативи.

Библиотечно-информационна осигуреност и учебни ресурси за осигуряване на образователния процес способстват за постигането на високо качество на образованието.

Създадени са условия и е развита среда за подкрепа на взаимодействието между участниците в образователния процес и със заинтересовани страни, както и партньорска мрежа за поддържане и повишаване на качеството на образователния процес.

Осигурена е публичност на дейностите в институцията.

Физическата среда е здравословна и безопасна, функционална и поддържана.

Определят се следните **насоки** за подобрене на качеството на предлаганото образование в област „Институционална среда“.

- Осигуряване на достъпност на физическата среда.
- Проучване на удовлетвореността на родителите от ефективността на образователния процес.

Инспектиращият екип прави следните **препоръки** за изпълнение на насоките и за повишаване на качеството на образованието в област „Институционална среда“:

1. Директорът да предприеме действия и осигури финансиране за изграждане на достъпна архитектурна среда за лица с физически увреждания.
2. Директорът и педагогическите специалисти с анкети, фокус групи или други методи да проучват удовлетвореността на родителите от образователния процес, като им предоставят възможност да дават предложения и осигурят обратна връзка от проучването.

Екипът на 119. Средно училище „Академик Михаил Арнаудов“, град София осигурява високо качество на образованието чрез прилагане на целенасочени политики за развиване на иновации, лидерство и компетентностите на учениците и учителите в сигурна и здравословна среда и в партньорство в училищната общност и със заинтересовани страни.

Във връзка с устойчивото развитие на 119. Средно училище „Академик Михаил Арнаудов“, град София и осигуряване на подкрепа за повишаване качеството на предоставяното образование, следваща инспекция следва да се извърши през 2027/2028 учебна година.

Ръководител: Румяна Тодорова Гьорева – държавен инспектор

20.3.2023 г.

X Румяна Гьорева

Румяна Гьорева
държавен инспектор, дирекция Инспектиране"
Signed by: Rumyana Todorova Gyoreva